

המשך ממעמד 29

דנה צבאית של קומיסאר בטל-
ני - ולא מנהל טרסט של תע-
יית בשר וחלב כפי שהוא היה.
הוא מספר שהוא הציל אלפי
מועצות, הוא שלח אותם לארץ-
שאל. אך הוא נעצר ב-1946.
חנות ההשמדה חוסלו שנה קר-
ם לכן, אם מרשק צודק, הרי
הוא נעצר כבר ב-1945. הוא טר-
ן שהוא הואשם בצינונות ונעצר
1946. באותה שנה לא הואשמו
נודים ברוסיה בעבירה כזאת.
הוא מספר, שעקבו אחריו חצי
נה, אז היו נותנים לו באותו
מן דרגת גנרל?
הוא באמת ישב בכלא, אך כפי
הוא בעצמו כתב בתשובה לעי-
ן הרץ, בנוסף לסעיף בגידה
מולדת הוא נאשם גם בסעיף
לכלי.

ציון מתל-אביב, שמע מאסיר-
ציון אחר, שמואל גורביץ, ש-
היגר לישראל ב-1969, שבין הש-
נים 1947-51 הוא ישב בסיביר
כמרשק, ושם הוא לא היה מר-
עם לא סגנרל ולא כאסיר על
רקע ציוני, אלא כאסיר שנחפס
בגניבה.
ההיסטוריון אהרון אברמוביץ/
החוקר שנים רבות את חלקם של
היהודים במלחמת העולם השנייה
נגד הנאצים, סיפר שכאשר שאל
את מרשק מתי הוענקה לו תדר-
גה, הוא זכה בתשובה שזה היה
סודי. טענה זו לא היתה יכולה
להתקבל על הדעת, לדברי אבר-
מוביץ, גם הוא מהגר מברית
המועצות, משום שמרשק שירת
בחיל-האספה, ובמקרה זה לא
היה כלל עניין של סודיות בהע-
נקת הדרגה.

מחלק

הביצים

ר תכן שפרשת דרגתו הצי-
באית של מרשק היתה נשכי-
חת, אילמלא אישיותו. מה שצורם
לכמה מותיקי המלחמה היתה ה-
עובדה שמרשק ניצל את פרשת
דרגותיו לקידום מעמדו כיושב-
ראש אירגון ותיקי המלחמה. מקר-
רבינו איימו על אותם שהסילו
ספק בעברו, שהוא יתבע אותם
לדן על הוצאת דיבה.
בשלב זה החליטו חוששי-זהותו
לפנות למישורה.
בסוף 1961 הוגשה תלונה לי-
חידה לחקירות הונאה במטה הר-
ארצי. חוקר ממחלקתו של תת-
ניצב בנימין זיגל החל לאסוף
חומר הקשור למרשק.
בפברואר לפני שנה כבר יכלו
המתלוננים להיאנח אנתר-רוחה.
נרמז שמרשק החמין לחקירה, פעם
אחת התלונן שהוא חש ברע ו-
נשלח לביתו. כפעם השנייה נשי-
בר הודעה שלא שירת בצבא הר-
אדום בדרגת גנרל, המקבילה ל-
דרגת אלוף, אלא בדרגת קולונל,
המקבילה לדרגת אלוף-מישנה. גם
על כך לא יכול היה להמציא אי-
שורים.

מרשק עצמו לא שקט לרגע. הוא
הצליח להוציא מיכתב-תמיכה בו
משרי-ביטחון שונים, כעזר וייצ-
מן ומנחם בגין (ראו גלופה).
מרשק הוא גדול מימדים, ולמ-
רות גילו הוא ידוע כאדם בריא.
הוא מתגורר ברחובות, וקשה מ-
אחד לאתרו בטלפון. כאשר פנה
אליו העולם הזה וביקש לשוחח
עימו בעניין הספר החילוקי-הדי-
עות עליו, הוא הסביר שהוא חר-
לה, דבר המתקבל על הדעת ל-
אדם בגילו, קרוב ל-73. הוא בי-
קש ליצור קשר כעבור זמן.
מרשק איננו דובר עברית, אלא
רוסית ואידיש. כאשר פנה העו-
לם הזה שוב לביתו בתאריך ש-
נקבע, אי-אפשר היה לאתרו.
לא מן הנמנע שהופעל לחץ ל-
עצירת החקירה, כשמרשק עצמו
שומר על שתיקה.

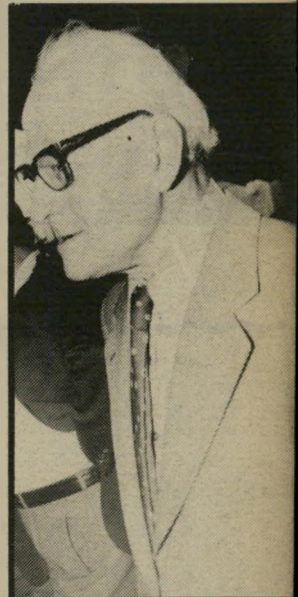
כאשר היה נדמה שהחקירה
הוקפאה, החליט צייטין לפנות
במישרין לברית-המועצות ולבקש
אישור על מעשיו של מרשק בזמן
המלחמה. הוא ציון במכתבו,
שהועבר דרך משרד-החוץ, שאם
לא תיחשף התאמה, יש חשש ש-
יוחתם שמו של הצבא האדום הר-
לוחמים שנלחמו בנאצים בימי
מלחמת-העולם השנייה. הביטחון
הרישמי שהוא קיבל בתשובה,
מאשר שמוחזק נובמבר 1941 ו-
עד חודש מאי 1943, בעצם ימי-
המלחמה, עבד מרשק כקוֹכֵסֵט
כסגן מנהל משרד לחלוקת בני-
צים ועומות, ואחר-כך כמנהל חוות
פרות וצאן.

כאשר הובא מיסמן זה למח-
לקתו של זיגל, לא נותר להם
אלא להעביר את התיק ולהמליץ
על העמדתו לדין של הגנרל ש-
לא היה.
בן-ציון ציטרין

גנב

בסיביר

רשת הדרגה שלו היא
מאוד מעניינת. הוא קיבל
דרגה זו בגיל מאוד צעיר, 35,
חרי חמש שנות שירות, הוא
יתב שמדי הגנרל שלו נתפרו
מרו. באותה תקופה מדים אלה
תקבלו מהאססנאות. הוא מזכיר

חושף צייטין
העקשנות משתלחת

שנת 1946 את שמות גיבורי
מלחמה יהודים בצבא האדום.
יש זה לא היה ידוע אז.
לעומת זאת, בעיתונות הסוב-
ית מימי המלחמה, אין אי-
דת שמרשק מקבל דרגת גנרל
לעצמו. אין צילום שלו במי-
גם ועיתורים על חוזהו. בעוד
הגנרלים אפילו של השירות הר-
שי איש איכור שם.

בעמוד אחר הוא מספר שהוא
גם בעמדה-השיריה ועבר לעו-
ב. אחר-כך החמין למוסקוה ל-
גלת מינוי חדש אצל המפקד
גייני העורף, אך שם לא היו
קיים למנהלים. במקום אחר
לא מספר שסטאלין עצמו טיפל
ליגיונריו של, כממנהג על
וסקה לחיות, גם זה לא מתק-
על הדעת.

הוא כותב שאחרי המלחמה הור-
לו תפקיד של שר בבילורוס-
, אך כידוע, רק בעלי השכלה
הזה יכולים להיות שרים, ו-
זה היה יהודים. לא יעלה על
עת שהוצע לו תפקיד כזה.
על כן דבריו של צייטין ב-
הסיפור ועל מרשק, ששירת ב-
דרך ההספקה בזמן מלחמת-
ולמ-השניה במיסגרת המיניס-
יון האורחי לבשר וחלב, הפך
ליחת-היום בקרב ותיקי הצבא
דום ומגרי ברית-המועצות ב-
ראל, ד"ר הרצל סגורוב, אסיר-

שמי יאורה, ואני שתקנית

בסוף מזלישה. קודם אספרסו ו-
אחר-כך תה עם חלב.
גולה ללאה ויוסף ריבלין.
אבא היה רואה-חשבון אמיד.
גדלה ברמת-גן. בית חצי בורגני.
תמיד היו המון אורחים בבית,
תמיד ישנתי לא במיטה שלי,
כי היא היתה תפוסה. לא בית
עם זיקה מיוחדת לתיאטרון. אי-
לי קצת למוסיקה. סבא זלמן ריב-
לין היה קומפוזיטור וחזן. היו
לו 22 ילדים מאותה האשה. כל
הזמן הלחין, שר ועשה ילדים.
ליאורה רצתה להיות בלרינה,
אבל הוריה רצו שתנגן על פסנתר.
תר. מדוע? כי אח שלה ניגן 10
שנים ואחותה ניגנה 10 שנים.
בכלל, לנגן על פסנתר היה יותר
מכובד מלהיות בלרינה. בדמי הר-
חנוכה שהיתה מקבלת מימנה את
שיעורי הבלט, כשנגמר הכסף היי-
תה מפסיקה ללמוד בלט. כל שנה
למדו מחנוכה ועד פסח. כשהיתה
בביתה ח' ראתה מודעה שמחפ-
שים שחקנית-ילדה לחזיונות טי-

דתי את החדדים. זה לא עניין
של אף אחד, אמרה.
עשר שנים לא נתנה ראיונות
לשום עיתונאי. ראתה שאפשר גם
ככה. המשיכה לקבל תפקידים,
בלי שיפרטו אותה לפרוסות. עכ-
שיו, פתאום, יש לה הרגשה ש-
ברחזה מהעיתונות היא קצת פחד
וקצת אינפנטיליות, או החליטה
לא לסרב עוד. כבר היו לה אכז-
זבות. אבל היא מנסה שוב. הינה,
היא יושבת פה מולי.

סבא הלחין

ועשה ילדים

אני יודעת שהיא בת 38,
ובכל זאת קשה להאמין. נמר-
כה, רזה, חייכנית, מדברת ב-
שקט בשקט, בקושי אפשר לשמוע
אותה בבית-הקפה. מורידה את
מעיל הפרווה ומשחקת איתו כל
הזמן. לא יכולה להחליט אם היא
רוצה אספרסו או תה עם חלב.

ב שבוע שעבר ראינו אותה
בשמי דנהזאני אלכוהוליסטית.
דמות חזקה מאוד, הרסנית, סר-
בלת. כצופה היה לי קונפליקט
גדול עם עצמי, להעריך את דנה
או לרחם עליה, לאהוב אותה או
לשנוא. היתה זאת דמות חזקה
מאוד, מוזה לך דברים בכוח
שלה.
ביקשתי לראיין את דנה-ליאור
רה ריבלין ולא התאכזבתי. הופ-
תעתי. היא באה בזמן לפנישה.
לא אהבתי לאחרי. עמדה על כך
שהפגישה תיערך בבית-קפה ולא
בביתה. הסבירה שבמיקצוע שלה
היא מרגישה ממילא חשופה מאוד,
או היא נלחמת להשאיר פניה
אחת אינטימית בחייה. הבית ש-
לה הילדים שלה. ראיין לעיתון
זו עבודה ועבודה עושים בחוץ,
מה שיותר קרוב לתיאטרון. בחוץ,
בית-קפה במרחק של שלושה מט-
רים מהביתה. אני בכלל לא רוי-
צה שיתחילו לפרט בעיתונים אי-
לו רהיטים יש לי בבית ואיך טי-